

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

סוכה דף יח

ככר לאדון על הירושלמי

הלכה ט'. הדא דתימא במקום שאין המים מהלכין. פי' שאין הולכין במרוצה ושטף שדג טמא אין לו שדרה שיוכל להלוך כנגד מרוצת המים וז"ש בשעה שהדג טורף פי' שמבקש לעלות ולטרוף כנגד המים. כנ"ל אף דלא אסיק הכי בבבלי בסוכה דף י"ח. הדא חפיתא וכו' פי'

תלמוד ירושלמי ע"ז פ"ב ה"ט , הוא חילק הוא שרית טרופה . רבי זעירא כהנא בר תחליפא חנן בר בא בשם רב *לחלוחתא אסורה משום תערובת דגים טמאים רבי בא בשם רב יהודה הדא דאתמר במקום שאין המים מהלכין אבל במקום שהמים מהלכין אין דג טהור מהלך עם דג טמא . והא ימא דטיביריה כגון המים המהלכין הן א"ר יוסי בי רבי בון ובלבד בשעה שהדג טורף . שמואל אמר הדא חפיתא יהבי

אבות דרבי נתן פ"מ

בלבד: מ לענין תלמידים דרש רבן גמליאל-הזקן ארבעה דברים דג טמא דג טהור דג מן הירדן דג מן הים הגדול. דג טמא כיצד בן עניים שלמד מקרא ומשנה הלכות ואגדות ואין בו דעה. דג טהור כיצד זה בן עשירים שלמד מקרא ומשנה הלכות ואגדות ויש בו דעה. דג מן הירדן כיצד זה תלמיד-חכם

דרשות בית ישי סימן נ"ג

אך העניין הוא ע"פ מה דתניא באבות דר' נתן פ"מ. לענין התלמידים, דרש ר"ג הזקן ד' דברים. דג טמא דג טהור וכו'. דג טמא כיצד. זה בן עניים שלמד מקרא ומשנה הלכות ואגדות ואין בו דעה. דג טהור כיצד, זה בן עשירים שלמד מקרא ומשנה הלכות ואגדות ויש בו דעה. ופירשו בספרים עפ"ד הגמ' ע"ז ל"ט א', דג טמא כיוון דלית ליה חוט השדרה בדוכתא דרדיפי מיא לא מצי קאי. ובגמ' שבת (קמ"ה ב') קוליס האיספנין כיוון דלא שריר שדרה לא מצי סליק, ע"ש. וזהו שאמרו, דת"ח שיש בו דעת משול לדג שיש לו חוט השדרה ויכול לשחות נגד הזרם. משא"כ ת"ח שאין בו דעת משול לדג שאין לו חוט שדרה ואינו מסוגל לשחות נגד הזרם אלא נגרר ונסחב אחר הזרם.

משאת משה מוסר מאמר מט

שום נסיון וכל רוח קלה באה ועוקרתו, וזה גם ביאור מ"ש חז"ל דת"ח שיש בו דעה דומה לדג טהור, ות"ח שאין בו דעה דומה לדג טמא. (אדר"ג פ"מ, ט"ו) ואין מובן, ונראה לפ"מ שאמרו בע"ז דף ל"ט. „והאי דג טמא כיון דלית ליה חוט השדרה בדוכתא דרדיפי מיא לא מצי קאי“ והיינו דת"ח שיש בו דעה חזקה יש לו חוט השדרה לעמוד נגד הזרם להיות גודר גדר ועומד בפרץ משא"כ ת"ח שאין בו דעה חזקה ומוצקה אדרבה סכנה שיהי' נסחף עם הזרם, (ואף דהגמ' בע"ז שם דחי לה, דפריך „והא קא חוינו דקאי“ עיי"ש, מ"מ עיקר הדברים לא נדחו דודאי דג טהור שיש לו חוט השדרה עומד טוב יותר באתרא דרדיפי מיא, אלא דמשכחת לה שאף דג טמא שאין לו חוט השדרה קאי).